

„ZBÚRAŤ! MÁME NA TO ZLÉ ROZPOMIENKY“
K HISTÓRII ODBORNÝCH A POLITICKÝCH DISKUSÍ
O BRATISLAVSKOM HRADE NA SKLONKU
1. ČESKOSLOVENSKEJ REPUBLIKY A VOJNOVEJ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PETER SZALAY

SZALAY, Peter. “Demolish it! It brings back bad memories” On the history of expert and political discussions of Bratislava Castle at the end of the First Czechoslovak Republic and in the wartime Slovak Republic. *Historický časopis*, 2020, 68, 3, pp. 491-515, Bratislava.

The study presents expert and political discussion of the planned demolition of Bratislava Castle and the Pohradie area at the bottom of the castle hill from the end of the 1930s to the mid 1940s. Using archive and journalistic texts from the period, as well as analysis of the actual architectural and urbanist plans, it describes the course of efforts to transform the historic symbol of the city, as well as the opposition and criticism of these plans. The study considers two competitions from 1938 and 1942, held under two different political regimes – liberal democratic Czechoslovakia and the authoritarian wartime Slovak Republic. Comparison of the two competitions shows the formal and content similarity in spite of regime, which defined the modern productivist and technocratic thinking of specialists more than political ideology.

Key words: Bratislava Castle. Modernism. Demolition. First Czechoslovak Republic. Wartime Slovak Republic.

DOI: <https://doi.org/10.31577/histcaso.2020.68.3.5>

V slovenskej historiografickej a umenovednej spisbe azda nikto výstižnejšie neopísal a neodkryl proces indoktrinácie pamiatkovej teórie a praxe externými ideologickými a politickými vplyvmi ako historik umenia Ján Bakoš. Sugestívnou analýzou a interpretáciou diskusií o zachovaní či zbúraní ruiny Bratislavského hradu dospel k výstrahe univerzálneho charakteru týkajúceho sa ohrozenia racionality a humanizmu vedeckého bádania. V závere svojej publikácie *Intelektuál & pamiatka* píše: „Za vedu sa vydávajúci rituál nielenže nahrádza riešenie problémov zaklínaním, ale pomáha maskovať, brániť pred verejne prístupnou a racionálnou kontrolou nepriateľa najúhlavnejšieho – cynický egoizmus.“¹

1 BAKOŠ, Ján. *Intelektuál & pamiatka*. Bratislava: Kalligram, 2004, s. 260. ISBN 8071496103.